

ARADUL

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA

ARAD, Str. Eminescu Nr. 1

Telefon: 266.

Organ al Asociației »Infrățirea«

Apare odată pe săptămână.

Cazul Bărbațescu.**Cerem condamnarea ziarului****Erdélyi Hirlap**

Rudenile dñuș Zîma nemulțumite de activitatea dñuș Sava Bărbațescu — Insulte la adresa statului.

Ne-am ocupat în numărul trecut de cazul Sava Bărbațescu. Ne vom ocupa și acum analizând situația ziarului „Erdélyi Hirlap” în raport cu legele ţării, atingând în treacăt și motivele pentru care acest ziar a pornit scandalosa campanie contra revizorului Sava Bărbațescu.

Întâi trebuie să stabilim un lucru, care de altfel a mai fost scris în coloanele acestui ziar, anume, că presa minoritară de noi din țară nu reprezintă interesele populației maghiare, ci numai interesele bănești a unor oameni fără patrie și fără Dumnezeu. Ar trebui prin urmare să nu ne îngrijim de felul în care scrie. Nu e așa pentru că nu fiecare cetitor știe lucrul acesta, și mai cu seamă cetitorii din streinătate — unde avem un renume pe care nu-l invităză nimeni. — Și atunci, cum să nu crește adevărate bazaconile turnate cu litera cea mai grosă din tipografie? Răsonamentul e simplu. Dacă în România, unde minoritățile sunt oprițate, o gazetă minoritară îndrănește să scrie în felul acesta, atunci desigur sunt adevărate. În fond ce e? Nicio toată, un minoritar a avut un conflict de interes cu vre-o autoritate oarecare. Fie că acel minoritar n-a avut dreptate, fie că hai să presupunem și aceasta, funcționarul autorizației respective, din cine știe ce motive, nu i-a satisfăcut întocmai pretențiile. Cazul e cunoscut de presa minoritară, care imediat în cor, începe să injure atât pe funcționarul respectiv, cât și pe toate autoritățile românești, bătând mai departe insultă și provocând organizația noastră de stat. Totul e generalizat, minoritarul nesatisfăcut devine întreaga minoritate din țară care este opriță, prizonieră, supărătă etc. Toate aceste sunt lucruri, pe care legea contra alarmismului votată încă în anul 1930, le sancționează foarte sever.

Rezultă deci că presa minoritară, când scrie în felul acesta și cum a scris în cazul Bărbațescu — de care ne vom ocupa mai jos — a contravenit legilor de apărare a siguranței Statului.

Ceva despre rudenile dñuș Zîma și dñuș Sava Bărbațescu

Toate s-au petrecut după tipicul de mai sus. Un oarecare învățător minoritar, rudenie cu dñuș Zîma coproprietar și director la Erdélyi Hirlap, și soția acelui învățător, a fost nemulțumit de o măsură ofi-

„Vrem școală!”

Un strigăt strident, scos din piepturile a lor 250 de suflete, locuitori ai coloniei „Andrei Șaguna”, strigătul acesta e o jalinică simfonie la umbra hotarelor înregrete de un decesu și mai bine.

În tumultul brutal de patimi și răzbunări, breasla politiciană și-a pierdut capul.

Înțeleg un concurs de forțe în preajma alegerilor, ai cărui beneficiari să fie cei îndurerăți; înțeleg zăbavnică târguală asupra cutărui cătun din vârf de munte ori răfuiala pentru acapararea cartierelor, cu promisiuni: sunt scene electorale caracteristice politicianismului modern, dar nu înțeleg tacerea vinovată în care se complac aceia cari ar avea cel mai mult rost să și spună acumă cuvântul.

Colonia „Andrei Șaguna” — despre ale cărei nevoi ziarul „Aradul” a scris în multe rânduri — e situată la o depărtare de cca. 4 km. de comuna Zimand și la o indoială distanță de celelalte comune mărginașe. Din podgorie ochiul ratacit pe întinsul hotar până la graniță se sprijină scrutator pe un șir dublu de case aibă cu aparență de ceva îngrădit, mulțumit, vesel. E colonia „Andrei Șaguna”; Are o capelă modestă ridicată din mărinimia locuitorilor, toti români aduși în majoritate de peste graniță. Au de toate acești coloniști, potrivit vremurilor și sunt bucuroși că și pot manifesta sentimentele românești, nestingheri de nimeni. Dar o singură nemulțumire îi copleșește: Nu au școală! Iar cele 21 jugăre de pământ destinate aceluia pe care îl vor, luminătorul odrăsilelor lor, sunt folosite de un învățător strein de ei și de comuna lor.

Așa că fără nici o legătură de comunicație cu orașul care presupune un mod indirect de civilizație, la o respectabilă distanță de comuna Zimand — cea mai apropiată — vedeați până mai ieri, o ceată de copii de toate vîrstelor, cu traista în spinare, dardăind de frig, luptându-se cu nămetii, îndreptându-se spre școală din comuna cea mai apropiată. Zic până mai ieri, căci sesizați de nenumăratele proteste și plângeri, revizori-fantome le-au închiriat un local de școală (grajdurile comunale sunt mult mai salubre!) și — colac peste pupăză! — le-au trimis lor, coloniștilor aduși de prin Ungaria ca să se trezească în plină cugetare românească, o învățătoare a cărei nume — Boriska Gombos — vorbește în deajuns în fața opiniei publice de nobila-i activitate precum și de ironia organelor de control școlăresc.

Să cerut insistent o anchetă și deși sub revizori pe rând și-au anunțat — spre bucuria părinților — vizita, nici până

In loc de lupte fără înțeles, să ne îndreptăm privirea spre satele săracite și să agităm sătenii să-și recăstige vigoarea morală.

A BONAMENTE:

Pentru particulari:	200 Lei : 1 An	Pentru autorități și instituții
100 :	6 Luni	500 Lei : 1 An
50 :	3 Luni	250 : 6 Luni

In străinătate dublu.

Mitropolia Timișoarei.

Intre necesitate și decor. Idei fantoziste plasate în cadrul unui regionalism ridicol.

În penibila situație de-a începe o campanie pe cheștiunea invaziei ardeleni (observați regionalismul deplasat).

Mă așteptam să ceară o mitropolie pentru că interesele bisericii bănățene o cer, însă pentru că, fară existență ei, viața acestei biserici este amenințată nu pentru decorarea Timișorii și pentru satisfacerea dorinții de-a ocupa posturi înalte și nu știu căruia bănățean.

Bănațenii cer, cu orice prej, un mitropolit bănățean. Îi întreb: dacă un nebănățean ar fi mai capabil decât un bănățean, să sacrificăm pe cel mai bun? Cred că aceasta idee este pur și simplu absurdă.

Urmând pilda bănățenilor, de ce n'am avea și noi Crișenii mitropolia noastră? (logică a lui Vestul care și amintește de «O scrisoare pierdută»). Dacă ei nu vreau să fie tributari ardelenilor, de ce să fim noi tributari lor?

Examinând mai de aproape problema înființării mitropoliei bănățene, vedem, cel puțin pentru timpul de față imposibilitatea creerii ei. Este ușor a înființa mitropolii pe hârtie, în realitate, însă, cheștiunea este mai complicată. Noua instituție necesită cheltuieli enorme, inutile de altfel, care ar fi o grea sarcină pentru statul nostru. Ar fi cred o crimă să te apuci să zidești palate și să creezi noi demnitari, astăzi, când se desfășoară școli, se concediază funcționari, când șomează muncitorii și când contribuabilitatea abia și pot plăti impozitele. Nu, fraților bănățeni, nu este timpul să ne gândim la ce ar sta bine, chiar și Timișorii, ci la ce putem face.

Și mai este și altceva la mijloc. Biserica noastră are nevoie de o unitate de vederi și conducere. Mărind numărul prelaților facem un rău, că va fi greu să păstrăm această unitate.

Bănațenilor regionaliști și inovațiori le spunem: redați altarelor strămoșești autoritatea de altădată, ajutând preoții să-și îndeplinească misiunea la sate, îndreptăți-vă privirile spre satele săracite, ajutați sătenii să-și recapete vigoarea morală de odinioară; formați o bază solidă bisericii noastre și numai la urmă de tot veniți cu decorul, cu mitropolia, dacă este absolut necesar.

Deschiderea școlilor. În 15 Sept. ora 9 dim. a avut loc, la toate școalele secundare din Arad, deschiderea solemnă a cursurilor, oficiindu-se serviciul sfintirei spei, urmând ca serviciul coborârilui Duhului Sfânt, să se oficieze în catedrală, în fața tuturor elevilor și elevelor.

Al. Crișan.

O justificare și o punere la punct.*)

Când forurile superioare nu și fac datoria subalternei te amenință cu securi și revolvere...

Scoala prim. de Stat Nr. 2 din Mândruloc, dispune de o grădină școlară „bulcușă”, pe care directorul școalei a împărțit-o în două, dând prima jumătate învățătoarei Eufrosina Uncu, iar a doua jumătate învățătorului P. Cocioban, care a făcut practică agricolă cu elevii săi în resp. grădină școlară.

Comitetul școlar rur. din Mândruloc a hotărât ca să-l-a dela înv. P. Cocioban grădină și să o dea și pe acea învățătoarei, însă hotărârea n'a fost supusă și On. Comitetul școlar județean, după cum n'a fost adusă nici la cunoștința învățătorului P. Cocioban, numai după ce acesta făcuse toate lucrările și curățirea grădinei.

De căteori înv. Cocioban, lăsă măsuri de ordine și îngrijire a grădinei, mereu era modest și împiedecat atât din partea comitetului școlar cât și din partea impiegatului ceferist I. Uncu, soțul d-nei învățătoare.

S'a cerut intervenția forurilor școlare superioare, singure în drept a decide, dar nu s'a luat nici o măsură, în timp ce hărțuelile se fineau lanț.

In ziua de 25 iulie a. c. făcând o vizită colegului meu Cocioban, mi s-a răspuns de către părinții săi că a plecat la grădina școlară, pentru a-și aduna merele. Voind să convin cu dânsul, am plecat îndrepătându-mă spre școală, iar aproape de grădină, la-m ajuns.

M'a invitat în grădina sa, unde slăteam de vorbă. La un moment dat impiegatul I. Uncu, înarmat într-o mână cu revolver, în alta cu secur, s'a îndreptat asupra noastră, amenințându-ne în cuvintele cele mai triviale că ne împușcă și ne taie în mii de bunăți.

Purtarea demnă de dispreț și de compălimil a impiegatului Uncu, la început m'a făcut să cred că aveam de a face cu un biet om care sufere de o boală cerebrală incurabilă, izbucniri nervoase cu urmări fizico-emoționale, care necesită îmbărcarea cămașii de forță și internarea suferindului într-o celulă din ospiciul alienajilor.

Dar când din nou s'a rezervat cu destulă premeditare asupra înv. Cocioban strigând și răcind că să plece din grădină că altfel îl împușcă, am crezut că avem în față noastră un periculos criminal „ordinar” al căruia loc ar fi la Ilava sau la Văcărești.

Ceace m'a îndreptășit să cred acest lucru e că și pe mine m'a somat să plec din grădină pentru a se putea răui „după plac” cu înv. Cocioban.

Deoarece n'am fost în cunoștință de cauză volam să plec dar văzând că plecarea mea va da posibilitatea unui om cu inclinări criminale să-și pună planul în aplicare am ezitat să plec pentru a nu da ocazie măcelului intenționat și bine pregătit de Uncu deci am căutat să împac părțile dar n'am reușit.

Avgând în vedere că eu am fost invitat de către colegul Cocioban în grădina sa, iar nu în grădina imp. Uncu, consider că o gravă insultă adusă la adresa unui învățător, loată amenințarea lui Uncu fără să fi avut cu acesta absolut nimic, nici în cîin nici înmâneacă.

Dl. revizor Dârlea care cunoaște perfect de bine astfel de cauze este rugat să decidă

*) Autorul își asună întregă răspundere a articolelor.

cine este în drept a folosi grădina școlară pentru a nimeni să nu mai fie martor la scene dureroase făcându-se uz de secur și revolver pentru câteva Kg. de mere pădure și de prune verzi.

Până atunci Uncu va răspunde în fața justiției 1. Dacă are drept de port armă, 2. Dacă poate dovedi că subsemnatul ca oaspe al învățătorului Cocioban mi-am înșușit măcar un măr din „bulcușă” grădină școlară.

In ce privește pe autorul articolelui intitulat „Un împie-gat recalcitrant”, publicat în No. 61 din ziarul „Aradul”, să-i fac observarea că atunci când atacă pe cineva prin presă, e neceză și cavale-reasc să aibă curajul răspunderii și să-și semneze numele.

Prin faptul că n'a făcut acest lucru, a lăsat de bănuit că n'a fost în drept să întră în partea sa de grădină, învățându-mă și pe mine ca oaspe al său, ca să intru într-o grădină care nu-i proprietatea sa, dând ocazia imp. Uncu, să mă terfelească în ziar, generalizând întâmplarea.

Ioan Pordea
înv. dir. Cicir

Una. două la Săptămână.

...Cartofii

Un făgan finea cu orice pre-să-și potolească foamea care era deja în vîrstă de o zi și jumătate. Umbria prin toate curțile doar o găsi ceva de înbucat. Din întâmplare nimănesc în curtea unui român. Acesta îl tratează cu ce are, după care, îl roagă să-i ajute la scos de cartofi. Tiganul răspunde, încurcat ca în fața unei răddăcini patrate.

— Mai bine spune dta să le scoată cine le-a pus că el știe unde le-a aşezat, eu de unde să știu.

Copii.

— Mamă, te rog să-mi dai un pahar cu apă.

— Ionel, fi-am mai spus: Copiii după ce s-au culcat, dorm și nu mai cer nimic.

— Dar mămică, mi-e sete. Dă-mi te rog un pahar cu apă.

— Dacă mai zici ceva, să stii că mă scol și merg să te bat.

— Mămică, dacă vă să mă bață, te rog adă-mi și un pa-har cu apă!..

Prețuri foarte reduse
cu ocazia deschiderii școalelor.

Pânza pt. spălat de internal L. 13
- - alburi " " 28
- - claricefuri " " 56
Tusori " combineson " 25
Chloth " sorje de " 78
Stofă de lână al-
bastru închis " " 58
Chloth pt. plăpome de " 275
Siergare " " 18
Ciorapi No. 8 " " 15
Umbrelă " " 98
Batisle " " 8

STRASSER
magazin de modă Arad.

□ Licitație. În zilele acestea se licitează confectionarea scaunelor și a obiectelor de tâmplarie din biserică ort. rom. din Arad-Șega. Informațiuni se primesc dela oficiul parohial local.

Insemnări.

AN NOU.

S'au început cursurile. Nostalgia casei parintesti, părăsită după o binemerită vacanță — pentru unii — stăruie încă, deși școlarii căută din răsu-teri să se adapteze ritmului vîntului al orașului dorit până eri, urât astăzi, când dorința le e tradusă în fapt. Sgomot intens între zidurile prietenioase, parca, ale școalei, imbuzează la librărit, la magazinile carl confectionează uniforme, emo-tionante despărțiri de părini, tragică instalări în Internate, tata bilanțul uman al începutului de an școlar. Și mâine, casa cu toate binefacările ei e uitată, mâine începe munca asiduă pentru promovarea claselor, mâine începe cursurile și orele delicioase în carti răstă să și se apreciază munca sau cu un calificativ bun sau cu unul rău, mâine începe — dacă nu îl-ai pregătit cinsti lecturile — teama de a nu răspunde, frica și toată gama emoțiunilor didactice.

Generații noi își împlină ferul în agorul muncii intel-lectual. Generații noi care nu-și dau seama de sumbrele perspective ale zilei de mâine, încep munca fără pregeu întrucătigarea mulțumirei în gradul de cultură pe care îl pot asimila în clasele prin care le e dat să treacă.

In fiecare an povestea e această. Mădălănești tinere încep munci tantălne pentru a ajunge la concluzia că-n situația de azi totul e zidănic, toată străduința depusă e în van, e o vagă și himerică speranță de mai bine, care însă rar se realizează.

Si... după azoape un an, semănăția aruncată în pământ își va da roadele sale, bune sau rău, după calitatea pământului.

In fiecare an povestea și refrenul sunt aceleși, iar la sfârșitul sfârșitului... povestea și refrenul sunt tot aceleși: imposibilitatea de a continua studiile și necesitatea prezantă de a uita anii petrecuți pe bâncile școlii căci vremile vi-trege prin care ne e dat să trezem, au făcut din cale afară de aspirație lupta pentru exis-tență.

...Multi sunt chemați, dar puțini aleși!

armil.

Un nou conflict între Japonia și America.

Intre America și Japonia a izbucnit un nou conflict. Zla-rele japoneze atacă în mod vehement conducerea filialei lui National City Bank din O-saka, despre care spune că este în serviciul spionajului american, făcând fotografii a-orașului și înălțări din Osaka. Legația americană a dat des-mișuire acestel acuzații, declarând că fotografii sunt făcute numai cu scop de reclamă comercială. Guvernul american a cerut guvernului ja-ponez să dea un comunicat în această chestiune, în care să înălță ori ce bănuiri pri-vitor la banca amintită. Guvernul japonez a refuzat să dea această satisfacție, atât timp cât ancheta introdusă în a-cest caz nu va fi terminată.

Numirea nouilor învățători.

Potrivit legii învățământului primar, numirile de noi învățători se fac de către ser-viciile locale de învățământ (București, Iași, Timișoara, Craiova, Cernăuți, Cluj și Chișinău).

In zilele de 20 și 21 Septem-brie se vor face numiri din seriile până la 1929 inclusiv, pentru băieți și 1930 inclu-siv fele.

Pentru celelalte seri se va lăsa un termen de 7 zile, în care timp serviciile locale de învățământ.

blourile pentru a fi aprobate de minister și a se da dispo-zițiunile necesare ca să se facă numirile în posturile ce ar ră-mâne neocupate.

Numirile se vor face după cererile înaintate ministerului, fără a mai fi nevoie de prezența solicitatorilor la minister sau la serviciile locale de învățământ.

Numirile învățătorile de gr. I cu școală de aplicație se vor face înainte de această dată, la minister.

Un nou statut al funcționarilor

— Minimul de salar se va fixa la 4000 lei --

— Ziarul „Luptă” anunță din sursă autorizată că guvernul înțelege să reorganizeze Statutul funcționarilor publici și tot odată și scara de salarii. Noul proiect prevede trei clase de salarizare, cu 4 liceale, 8 și diplomă universitară. In prima clasă minimumul de salar

este fixat dela 4000 lei la 12 000, a doua până la 16 000, iar a III-a până la 18 000 lei. In felul acesta reorganizarea funcționarimea va fi pusă la adăpost de nesfârșitele influențe politiciene, iar pe de altă parte și chestiunea bugetară ar fi pusă la punct.

Știri externe.

Armata rusească a început, în apropiere de Nistru, manevre de toamnă.

— Un proiect elaborat de sub-comisiunea finanțării a conferinței de la Stressa prevede crearea unui fond comun european pentru a servi la revalorizarea cerealelor și a altor scopuri financiare. Proiectul a fost aprobat de Franța, Italia, Germania.

— Guvernul francez a remis Germaniei nota la adresa pentru reorganizarea Reichs-wehrului, se spune că Franța nu admite înarmarea Germaniei.

— Ziarele engleze, ocupându-se de schimbul de vedere dintre Franța și Germania, cer ministrul de externe englez să-și precizeze atitudinea. El mal cer dezarmarea statelor victorioase. Observă și ele dificultățile.

— Germania este nemulțumită de nota franceză. Înainte de o definitivă hotărâre, aceasta va fi serios discutată. Germania nu renunță la vindecările ei. Neputând, în actuala situație, lăua parte la conferința dezarmărilor, ea crede că statele vor vedea gravitatea situației. Prin atitudinea sa Germania vrea să își se re-cunoască un drept de inarma-re, egal cu al celorlalte state.

— Reichstagul a fost dizolvat. Cabinetul von Papen este hotărât să rămână. Nolle alegeri vor avea loc în Noemvrile.

— Guvernul chinez a pus stăpânire pe bogățile „Palatului Imperial”. Lucrurile vor fi vândute la licitație; cu banii obținuți, se vor plăti soldele militariilor.

Interne.

— Acum câteva zile Ministerul agriculturii a depus un proiect de lege pentru modificarea unor dispoziții din legea agrară. Se va desființa comitetul agrar și se vor lichida operațiunile agricole.

— Se cere ministerelor să reducă bugetele cu 300 milioane lei lunar, suprimând cheltuielile inutile.

— S'au standardizat sala-rile. Salariul maxim va fi de 35.000 lei. Posturile vacante nu se vor completa. Până la noi dispozițiuni nu se va mai

face nici o avansare. Posturile inutile se vor suprima.

— Ministerul de Interne a dat o circulară autorităților subalterne prin care le atrage atenția asupra respectării legilor și dispozițiilor ministe-riale. Orice abuz va fi aspru pedepsit.

S'au eftinit lemnele de foc

Prima calitate de crepături stânjeni 560 lei la firma „STEJARUL“ Arad, Calea Șaguna 48, colțul N. Pompiliu Oprirea autobusului No. 4.

APEL

către creștinii binecredincioși din Arad.

Cu ajutorul lui Dumnezeu din inițiativa și osteneala Sfintului Episcop GRIGORE, Aradul va avea o nouă biserică ortodoxă, în suburbia Șega. Peste câteva săptămâni și fi predată destinației sole bovinicești. Lipsa de fonduri să, precum și săracia parohului nostru muncitoresc nu neaduce îsprăvirea el, decât în ap provizoriu. Ne lipsește conostansul, pictura, clopotele, artile sfinte, vestimentele preoților și atâtaea obiecte de răzal, unele mai de lipsă decât celalte.

Cu scopul de-a ușura posturăile de înzestrare ale acestui sfânt locaș de conservare și desăvârșire morală și spirituală, — adrsăm cel mai mare și mai călduros apel tu-

Consiliul parohial.

Vitrina Aradului.

Sclavii liberi iesă în 3 acte de D. Mărăculescu.

Trei acte scurte, dar complete la maximum, cuprind ele un aspect din viața arădiorilor, care prin talentele lor și prin ridicat mulți deasupra moștenirii curente, care folosi și împănește și chinu și le sănătrează susținut chiar acolo. Totul scris fluent, dramatic teatral. Acțiunea fluentă, dialogurile vîi te fac să trăiești chiar cînd numai — și să chinu alături de eroii lui Mărăculescu. Caracterele bine desfășurate atât din punct de vedere psihologic cât și scenice, le vezi înaintea ochilor nitești, chinuite de pasiuni și. Subiectul? Iubirea inconvenită, a scriitorului Robert Evrard, față de fica sa vitregă, mondane Evrard, complicată avuturile și purtarea extra-jugătă a soției sale Fernande Evrard, care vrea și scoată fica din această viață deși nu și iubește soțul. În acțiune mai intervine pictorul Gaston Darsay, vechi amicul Fernande Evrard, și ulterior și el de fica fostei pretene; apoi scriitorul Philippe Leroux — un vagabond și beliv genial — care cele mai critice momente este prin paradoxe filosofale, alimentează dragostea lui Robert Evrard pentru fica sa vitregă. Totul scris în felul său maestri ai genului. Jucările trei ale — și speciale promisiunea marii care este dna Maria Voiculescu, se va împlini curând — vor căștiga foarte aducând după sine apreale ce i se cuvine modeste.

Sintea-Mare la 6 Sept. 1932.
Președinte:

Tribuna Liberă

Cu onoare aduc la cunoștința onoratei clientelă că am re-pășit dela firma Eles C.

"COLONIALE" engros și detail

și ca comandanții conduc tot pravălia de coloniale în Str. Brătianu No. 4. Telefon No. 405, rog și mai departe onor. clientela sprînjul.

Ioan Fülop.

nele acestei gazete am scris despre scopurile șoimilor, să că nu mai reedităm cele frecuente. Apariția acestei broșuri, o considerăm ca bine venită, fiind un foarte bun mijloc de propagandă. Cartea se poate procura dela Soc. de Educație Fizică "Șoimii României" din Sâncioleul-mare (jud. T. Törönt) costul unui exemplar fiind Lei 30.

Revista Restauratorilor arădani: o publicație care apară interesele profesionale, este înțeldeună bine venită, chiar atunci când este redactată — parțea românească — într-o limbă imposibilă. Ne place să credem că acest rău va fi remediat. Articole interesante și variate, pledează pentru usurarea sarcinilor restauratorilor arădani.

...Poltă bună și viajă lungă!

Din Pecica.

Culturale. Sâmbătă, 10 cr. Secția Culturală a Soc. sport. "Virtutea" din loc și-a înjunătă ordinară cu următorul program:

1. Rondo, Quartet de Haydn, executat la violine de d-nii G. Wassilievici, G. Denicicov, S. Ponta și M. Avramescu.
2. Cronică rimată, de dl. Marcovici. Sub formă de cronică rimată, dl. Marcovici descrie încheerea ședințelor din această vară și despărțirea membrilor, fiecare plecând acolo unde îl cheamă datoria.

De încheere dl. președinte N. Cimpoies, se declară mulțumit de activitatea societății din această vară, în care s'a ajuns să se înțină maximul de ședințe (12), număr ce până acum încă n'a fost atins, mulțumește membrilor pentru prezenta și în special acelora care i-au dat concursul la alcătuirea programelor și îndeamnă la muncă și pe viitor pentru binele și prosperarea societății. Apoi prin câteva cuvinte bine simțite, care au făcut o adâncă impresiune asupra ascultătorilor, și ia adio dela dânsii.

Întreaga societate se fotografiază apoi în fața Casei Culturale.

Aceeași secție a aranjat Duminecă seara, în sala cinematografului «Astra» din Rovine, un festival artistic, cu următorul program:

1. Despre Octavian Goga, de dl prof. I. Ghenadie. În cadrul unui timp scurt, conferențiarul vorbește despre Oct. Goga, poetul dureroi și al suferinții Ardealului. După o scurtă notiță biografică, intră în subiect analizând poezile «Plugarii» și «Clăcașii» în cari poetul exprimă atât de plastic trista soartă a tăranilor ardeleni, dinainte de desrobirea de sub jugul strein. Fragmentele citite din poezii, măresc efectul celor spuse de dl Ghenadie.

Marea iubire a lui Goga, față de popor, se evidențiază în poezia «Oltul».

In alte poezii ni se descrie viața dela sate, se vorbește de Lae Chiorul, acela care-i cântă lui Goga istoria nescrisă a neamului nostru, și căruia de drept recunoșință, după moarte, poetul îi închină poezii: «A murit» și «La groapa lui Lae».

Cât timp a vorbit dl Ghenadie a fost ascultat cu o deosebită atenție, dovedă că prin nuanțările făcute în vorbire și prin cuvintele D-sale pline de farmec, a reușit să capteze publicul ascultător. Dorindu-i succes în spinoasa carieră de profesor îi mulțumim pentru prețiosul concurs ce ni l-a acordat.

2. Logodnică mortului, de M. Stoenescu declamație de dl S. Morariu.

3. Rondo — Quartet de Haydn, executat la violine de d-nii Wassilievici, Denicicov, Ponta și Avramescu.

4. Negustorul și Nerodul, dialog predat foarte bine de d-nii T. Dina și A. Siclovan.

5. De ce-al plecat copilo? Tango: muzică de G. Wassilievici, cuvinte de D. Ardeleanu, cântat de autori.

6. Jidau în Ralu de T. Speranția, declamație de dl S. Morariu. Un ropot de aplatze au dovedit reușita declamărilor dlui Morariu.

7. Quvertură din «Califul de

Reportaj rural.

Cine trage sforile și cine... trage scurta?

Pandantul Administrației Financiare la Ineu. — Tara Șperțului, și-a indolenței. Repararea primăriei și alte lucruri interesante din Cermei.

Și nu numai de eri, alătări. De luni de zile, de ani întregi, situația e aceeașă.

Să vorbit mult și să scriști mult în chestiunea Spirului negru, dar oamenii tot nu s'au învățat minte, tot mai umbără cu făstăca și fură care cum și cum poate. Iar sărmăndul stat se bizue pe funcționarii săi care pot fi (onoare exceptiilor!) mituți ca o... portocală.

Pentru a controla administrația celor ale statului și pentru a se îngrijii ca acesta să și încaseze competențele, sunt la Ineu cățiva salariați ai statului și-al... hoților și frustratorilor. Să vedei cum își fac aceștia datoria în Cermei.

Sunt în această comună, de D-zeu cu alcoolici berechet, binecuvântăți, patru crâșme de drept și vre-o 14 (știm noi, poate sunt mai multe) clandestine, tot atât de bine cunoscute și acestea de către onorabilii vigilienți dela Ineu.

Și se bea Domnule, în aceste crâșme cu intrare familiară, de parță n'a fost criză de când lumea. Și de ce nu? Îi vine la socoteală și patronul care nu e grevat cu impozit și alte chităbușuri, și clientul care, din aceste motive, bea ceva mai eftin. Atunci de ce să ne amestecăm dacă amândouă părțile sunt multumite? Pentru că mai e altera pars nemulțumită foc. Aceștia sunt cel pe la cari perceptori fac scandal pentru că n'au de

unde plăti regulat impozitul, necum să-l mai uogă și pe D-lor. Și de unde dă alibi. El sunt cel mai greu împuști cu toate că nu se prea bine pe criza astă și-apoi clientii cari ar mal veni să te ajute, sunt atrași de culburile insalubre, cu aer pestifer, unde copiii își fac de cap..., iar patronul petrece cu clientii. Și să vedei ce sfidători sunt acești cărclumari de ocazie recrutați dintre tărani și..., dar ce să mai specific, pentru că toate breslele își au par că reprezentanții lor. Își spun pe față că la ei băutura se vinde așa și-așa, că dacă vine vre-un control, îl dau și eu căt pot și se mulțumește" și-si mai bat și joc de al noștri cari n'au ce face cu banii ce-l dau statului pentru că să fie dela-pidării... etc. etc."

Incearcă de-l anunță undeva. Primăria nu se amestecă: "nu apartine la noi"; Jandarmeria: prieten la catarămă; Ineu vine și se împacă și cu o portocală (caz autentic).

Sau înaintat rugări colective la Ineu și la Arad, dar toți erau... plecați fără adresă, cel cari trebuiau să dea ecou la aceste cereri — renunțuri.

Rugă pe dl. Administrator Financiar să binevoiască a dispune ca stările dela Cermei să se opreasă, să se clarifice. Să trimîtă două G. F. consilienți (dacă mai există) cari să facă un raport amănuntit al stărilor din Cermei. Noi vom înregistra acțiunea... eventuală.

Inca ceva tot din Cermei. Ca și comună fruntașă, Cermeiul a ținut să-l fie primăria în ordine, reparată și elegantă: tuș, ras și frizat. A ținut licitație și a dat-o să repare cinea au crescut el (Comisia Interimă de atunci) de bine. Nu știm cum s'a procedat însă de s'a plătit 300 000 (trei sute mil) Lei pentru repararea unui edificiu care n'ajunge mai mult de suma aceasta nici așa reparat — gata. Dar chestiunea astă era că și uitătă până mai deudări când era să se preia lucru definitiv. Atunci s'a văzut că repararea era de măntuială, zidurile crăpate, abia după câteva săptămâni, tenculala gata să cadă.. etc.

Un exemplu de economie comunală.

Noroc acum că președintele comisiei Interimare e un vrednic cetățean care își cunoaște datoria deplină.

Rep. ocazional.

Medic Colonel

Dr. KNALL JOSIF

s'a mutat în Bul. Carol No. 16. Consultă dela ora 14—17.

Bagdat, executată la violine de d-nii Wassilievici și Dani-cicov.

Toate punctele de muzică au fost foarte bine reușite.

După terminarea programului a urmat dansul în sălile «Casinoului Român» din Rovine.

Succesul moral și material satisfăcător.

M. M.

Pe lângă prejuri ieftine să puteți procura blânerile Dvs. executate frumos și bine la

Alexandru Zimmerman

bănar, str. Bucur No. 5. Tot acolo se primesc spre reparare și transformare blâneri pe un preț convenabil.

Fotografii artistice pentru băieți se pregătesc în atelierul lui Iosif Sztoikovits In Arad Piața Avram Iancu 16

Protestari copilărești

Alipirea comunei Ghioroc la com. Cuvin și ziarul Reggel.

In No. din 14 Sept. al ziarului Reggel, unul din cei mulți și neputincioși locatari ai zărările minoritare, protestează în contra unei juste hotărâri a Comisiei Interimare a județului, prin care s'a hotărât alipirea com. Ghioroc la com. Cuvin.

Ceeace giumejul dela Reggel nu știe, e că hotărârea este întru totul legală, bazată fiind pe dispozițiunile novei legi administrative, votată acum câțiva timp, și pusă imediat după promulgare — în aplicare.

Și chiar dacă acest lucru ar fi știut de către autorul articolelui, acesta n'ar fi fost redactat în altfel de termeni, căci hotărârea justă și legală a comisiei interimare județene, este intenționat interpretată drept un atentat la solidaritatea și unitatea maghiarilor pripășită în Podgorie.

Ceeace e mai interesant, e faptul că locuitorii din Ghioroc nu protestează deoarece în hotărârea Comisiei Interi-

mare, ei întrevăd noi posibilități de dezvoltare a comunei lor, noi posibilități de o mai bună valorizare a producătorilor din Podgorie.

Colaboratul cu mentalitate ingustă dela Reggel nu vede însă mai departe de interesul magyár-párt-ului, care pierde — zic ei — prin alipirea acestei comune la Cuvin, o puternică citadelă electorală.

Că nu e tocmai aşa, și că magyár-párt-ul nu reprezintă pe jaranii ungurii, ne-a dovedit o nu demult distinsul publicist și scriitor maghiar Franyó Zoltan din Timișoara, care a demascat în violente articole toată atitudinea dictată din Budapesta, a magyár-párt-ului și a ziarelor afiliate lui, între care și Reggel ul ocupă loc de mare cinstă.

Dar nu ne oprim aici, deoarece articolul din Reggel e numai începutul unei campanii la care vom răspunde prompt și energetic.

D. Valahu

INFORMAȚIUNI.

Congresul „Asociației clerului Andrei Șaguna” secția Arad, fixat pentru 20 Septembrie c. la Hălmagiu, a fost amânat urmând să se țină în aceeași localitate și cu același program, în 10 Octombrie c.

Legea Argetoianu pentru conversiunea datorilor se suspendă — spun cercurile oficiale — lucrându-se actualmente la un nou proiect de lege care prevede acordarea unui moratoriu de un an și jumătate, în urma căruia dacă debitorul achită 50% din datorie, restul creanței să va fi convertit.

Societatea „Izbânda” I.O.V. aduce la cunoștință la toți membrii din localitate și provincie ca la data de 25 Septembrie 1932 la orele 8 dimineața își va ține adunarea generală ordinară în sala teatrului de vară din Arad. Toți invalizi, orfani și văduvele de războiu sunt rugați să se prezinta în interesele lor proprii.

Comitetul

Sporirea numărului de elevi în clasele secundare Am anunțat că ministerul instrucțiunii a aprobat ca în clasa I-a de liceu și gimnaziu, să se primească un plus de 5 elevi peste numărul reglementar de 50.

Intrucât, însă, sunt numeroase cereri de inscriere și pentru celelalte clase, ministerul a dispus, cu ordinul No. 125. 161 din 9 Septembrie, să se facă înscrierile de elevi supranumerari în toale clasele de gimnaziu și liceu, din întreaga țară, în limita numărului de 5 și în ordinea de medie.

Această dispoziție se aplică atât la clasele bugetare cât și la cele extrabudgătare.

Catastrofa de cale ferată din Maroc. O groaznică nenorocire de cale ferată s'a întâmplat în Maroc, iângă Tlemcen. Numărul morților e de 120 și al răniților de 150.

În atenția chesturii de poliție. Cerșetoria de stradă, în localuri etc. a devenit pentru mulți o profesie rentabilă. Zilnic cetățenii sunt molestăți de către copii puși în exploatare de către cine știe ce suflă murdar. Credem că măsurile restrictive sunt necesare.

Abuzul cu aparatele de radio. Unii posesori de radio întrec măsura bunului simþ. Pe str. Spiru Gheorghe sunt câteva lighioane de felul acesta, a căror urlătoare din întâmplare nu prind decât Budapesta, a cărei audii sunt savurate până noaptea târziu, cu geamurile deschise, astfel încât linia întregei străzi e conturbată. Si aici tot chestura are datoria să intervină.

La școala de aplicație deosebită lângă Școala Normală de Băieți din Arad este vacant un post de invățător.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze de urgență cererile de înscriere la concurs, Direcțiunii școalei.

Odată cu cererile se vor înainta următoarele acte.

1. Diploma de capacitate cu media dela 8 în sus.

2. Dovadă că au funcționat efectiv cel puțin 3 ani, în învățământul primar de Stat.

3. Copii de procesele verbale de inspecție.

4. Dovadă dela Revizorat, că nu au suferit nici o pedepsă.

Direcțiunea.

Dna. Dr. Ungár — Éghy György dă cursuri de gimnastică (metodă Dr. Mensendieck) ritmică, și dansuri artistice pentru băieți, fete, adulți și doamne, în grupuri separate. Înscrieri a. m. 10—12 d. m. 4—6. Palatul Ortutay Str. Eminescu. Taxe reduse.

Gandhi, cunoscutul francez și conducător al revedicărilor indienilor, a declarat din nou greva foamei, spunând că o va menține până la sfârșitul vieții. Funesta hotărâre a luat-o ca protest împotriva drepturilor electorale acordate indienilor din afara castelor, considerați de către cei din caste, ca paria.

Falimentul Kreuger. Sindicul falimentului Kreuger anunță că pasivul lăsat de Kreuger se ridică la suma de un miliard 170 milioane coroane suedeze. Activul firmei Kreuger este de numai 80 milioane coroane.

Tragedia familiei aburătoare. Nici până acum nu se știe nimic despre soarta hidroavionului „The Flying Family”.

Se anunță plecarea mai multor avioane din Canada și Statele Unite, pentru a coopera la operațiunile întreprinse pentru găsirea hidroavionului transatlantic.

Delegații Societății Națiunilor au terminat lucrările de informații, astfel că în cursul acestei săptămâni își vor închela raportul. O parte dintr-experti au plecat din Capitală Miercuri iar restul până la sfârșitul săptămâni.

Epilogul insurecției din Spania. Judecătorul de instrucție însărcinat în mod special cu instruirea mișcării revoluționare pusă la cale de generalul San Jurjo a dat în judecată 140 de militari și 10 civili. Toți cei dați în judecată vor fi judecați de tribunalul special.

În Finlanda nu mai e loc în închisorii. Din Helsinki se anunță că instituțile corecționale și închisorile din Finlanda sunt pline până la refuz cu deliciență. Pentru a descongestiona închisorile, guvernul va prezenta un proiect de lege pentru eliberarea a 20.000 deținuți, în cea mai mare parte condamnați pe vremea proibitionistă acoholului pentru consumație și contrabandă de alcool. Pe semne în Finlanda nu se poate juca cu legea fără a fi pedepsit.

Doliul aviației polone. În cursul manevrelor aeriene de la Praga, și-au găsit moarte în mod tragic doi asăi ai aviației poloneze: Pilotii Zwirko și Wigura, a căror aparat a căzut în apropierea capitalei cehoslovace. Se știe că la Praga urmează să aibă loc un mare concurs aeronomic la care Polonia și-a trimis pe cei mai buni piloți. Soartea a voit însă că ei să cadă jertfă eroismului lor căci avionul lor s'a prăbușit omorându-și.

Marele Marconi. Inventatorul telegrafiei fără fir lucrează actualmente la o nouă inventie care odată verificată va fi cu adevărat fenomenală. Este vorba de așa numitul tren fără motor care va fi pus în mișcare de undele electrice din atmosferă. Inventatorul speră că în curând noua sa descoperire să fie pusă la punct și dată omenirei.

În Chile a izbucnit o nouă revoltă a cărei succés n'a fost, din întâmplare, ratat. Davila, președintele de până mal acum câteva zile a fost înlocuit cu generalul Blanco, comandanțul suprem armatei, conducerea guvernului provizoriu fiind luată de colonelul Merino.

Se repară drumurile din județ. Într-o din ședințele trimisale ale Comisiei Interimare județului, s'a decis construirea în beton armat a podului 34 de pe șoseaua Căpruța-Gurahonț, a podului provizoriu din Sânta Mica și Chereluș, precum și repararea șoselei Mâșca-Siliudia-Buteni. Începutul ne încântă, am vrea însă în limita disponibilităților bugetare, să vedem refăcute toate șoselele din județ.

† Alfred Moșoiu, un delecit poet a trecut de-al lumii hotar în dangă de clopot. Puțin cunoscut, nepretăndu-se la reclamă sgomotoasă, Alfred Moșoiu a trăit și-a mucit neștiut decât de cel care iau apreciat opera tradiționalistă Odihnească'n pace!

Asasinul președintelui Doumer a fost executat. Miercuri dimineață la orele 5 și câteva minute, Gorguloff a fost executat, asistat fiind până în ultima clipă, de un preot rus și de apărătorul său Henry Gerard.

Dictatură în Germania. După disolvarea Reichstagului, regimul dictatorial și-a împlinit adânc picioarele în viața politică a Germaniei, băzându-se pe cei 100.000 soldați ai Reichswehr-ului de sub comanda generalului nou Schleicher, precum și pe 80.000 poliți și pruseni.

În sfârșit mult vorbitul de rău și doritul minister al Basarabiei, se desfacează, funcționarii lui trecând la alte instituții ale statului.

Reduceri de impozite.

Ministerul de finanțe a alcătuit un proiect de lege, prin care, cu începere dela 1 Octombrie 1932, cotele actuale ale impozitului agricol se reduc cu un sfert, iar cotele adiționale ale același impozit se reduc cu 10 la sută.

Asemenea se reduce, dela același dată, cu zece la sută cota actuală a impozitului pe clădiri.

Taxa cifrel de afaceri nu se va mai percepe din trimestrul viitor dela mici meseriași care lucrează singuri sau ajutați cel mult de patru persoane, sub rezervă ca să nu aibă alte venituri decât din meserie să nu depășască trei mii lei pe lună.

Salonul de Coafură

„PIROSKY”

aduce la cunoștință onorabilului public noile reduceri de prețuri:

Ondulat 10 Lei
Tuns pentru dame 10 ”
Coafură și spălatul ”

părului 10 ”

Manicure 10 ”
Instalație de radio. Serviciul modern, antisепtic și constiucios.

Str. Matei Corvin No. 2.

Rugăm călduroși

pe onorații abonați în restanță cu plată a bonamentului pe 1933 să și achite obligația.

Cei din oraș pot plăti, contra chitanță d-lui Miloș Tip. Dieceanu str. Eminescu nr. 18, iar cei din provincie prin mandat postal adresat ziarul „Aradul”.

Citiți și răspândiți ziarul „ARADUL”

Curățitorie ieftină!

văpsește și curăță haine de lână și mătase pentru dame și domni, văpsitorie chimică.

K N A P

10 Str. Episcop Radu și Str. Brăteanu.

Din cauza mutării mele la București îmi vând toată marfa pe un preț cât se poate de minimal

M. Fischer

Cel mai potrivit timp

de a cumpăra ieftin.

magazin de sticărie și porțelanuri P. CRUCEA ALBĂ : : : : :